

De weigering van het Ministerie van Defensie om specifieke burgerslachtofferincidenten te identificeren belemmert het natuurlijk verloop van de rechtsgang en staat haaks op de acties van Coalitie-bondgenoten

Contents

NL

Context	2
Morele en militaire gronden voor openbaarmaking	3
Mogelijke ‘matches’ met 21 burgerslachtofferincidenten	4
Publieke transparantie van andere Coalitie-bondgenoten	6
Individuele verantwoordelijkheid voor transparantie	7
Herstelbetaling en restitutie	8

EN

Context	10
Moral and military grounds for disclosure	11
Possible matches with 21 civilian casualty incidents	12
Transparency of process by other Coalition allies	13
Individual responsibility for transparency	15
Reparations and restitution	16

COVER IMAGE

Mosul, Northern Iraq.
Amnesty International,
March 2017

Context

Op 13 april 2018 werden de resultaten van een onderzoek door het Openbaar Ministerie naar vier incidenten waarbij Nederlandse F-16's betrokken waren gepresenteerd aan het parlement. Dit gebeurde via een voortgangsrapportage over de Nederlandse inzet in de anti-ISIS Coalitie.¹ Het onderzoek concludeerde dat de incidenten niet in strijd waren met Internationaal Humanitair Recht. Tegelijkertijd werd voor de eerste keer toegegeven dat Nederlandse toestellen burgerslachtoffers hebben gemaakt in Irak tussen 5 oktober 2014 en 4 juli 2016. Tot dat moment had Nederland dit altijd ontkent.

Het rapport stelt dat in een van de vier incidenten burgerslachtoffers zijn gevallen; 'zeer waarschijnlijk' waren in een tweede; en 'mogelijk' in een derde. Dit maakt Nederland het vierde land (naast de Verenigde Staten, Australië en het Verenigd Koninkrijk) dat publiekelijk stelt burgerslachtoffers te maken als gevolg van acties tegen de zogenoemde Islamitische Staat.

Echter, hoewel het Ministerie van Defensie toegeeft verantwoordelijk te zijn voor het doden of verwonden van burgers in tot wel drie luchtaanvallen, weigert het nog steeds om de data en locaties van deze incidenten te delen, of zelfs het aantal burgerslachtoffers te noemen. Volgens het Ministerie is dit omwille van operationele veiligheid.

De Nederlandse weigering om de data en locaties van deze drie gebeurtenissen vrij te geven staat lijnrecht tegenover de publieke transparantie van menig ander Coalitie-lid in de afgelopen jaren. Dit gebrek aan transparante verslaglegging van Nederlands handelen in Coalitie-verband betekent ook dat Nederlandse toestellen in theorie betrokken kunnen zijn geweest bij meer dan 220 mogelijke burgerslachtofferincidenten van de Coalitie in de periode van 21 maanden waarin Nederland sorties uitvoerde.

*Een Nederlandse F-16 stijgt op.
Foto uitgegeven door
het Ministerie van Defensie
in januari 2018*

¹ "Voortgangsrapportage Nederlandse bijdrage in de strijd tegen ISIS", 13 april 2018, www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=0cae62e3-b505-42f2-bfe3-5c8f80e4cf46&title=Voortgangsrapportage%20Nederlandse%20bijdrage%20in%20de%20strijd%20tegen%20ISIS.docx

Morele en militaire gronden voor openbaarmaking

Het Openbaar Ministerie concludeerde in de voortgangsrapportage dat er geen reden was voor een vervolgonderzoek naar de vier onderzochte luchtaanvallen, het Internationaal Humanitair Recht (IHL) werd niet geschonden. Echter, de meeste slachtoffers van de Coalities strijd tegen ISIS vallen juist binnen dit juridische kader. Daarom vragen we het Ministerie van Defensie informatie beschikbaar te stellen die het mogelijk maakt niet alleen juridisch maar breder te kunnen monitoren en analyseren of en hoeveel burgerdoden er vallen bij Nederlandse inzet.

Dit is om meerdere redenen een belangrijk verzoek. Ten eerste hebben Nederlandse burgers het recht om te weten wat er in hun naam gedaan wordt.

Daarnaast blokkeert de regering het natuurlijke proces van de rechtsgang voor Irakezen die getroffen zijn door Nederlandse luchtaanvallen. Zonder het vrijgeven van de data en locaties van deze bombardementen kunnen Irakese burgers niet de juiste autoriteiten verantwoordelijk houden voor dood, verwonding of schade binnen hun familie of gemeenschap.

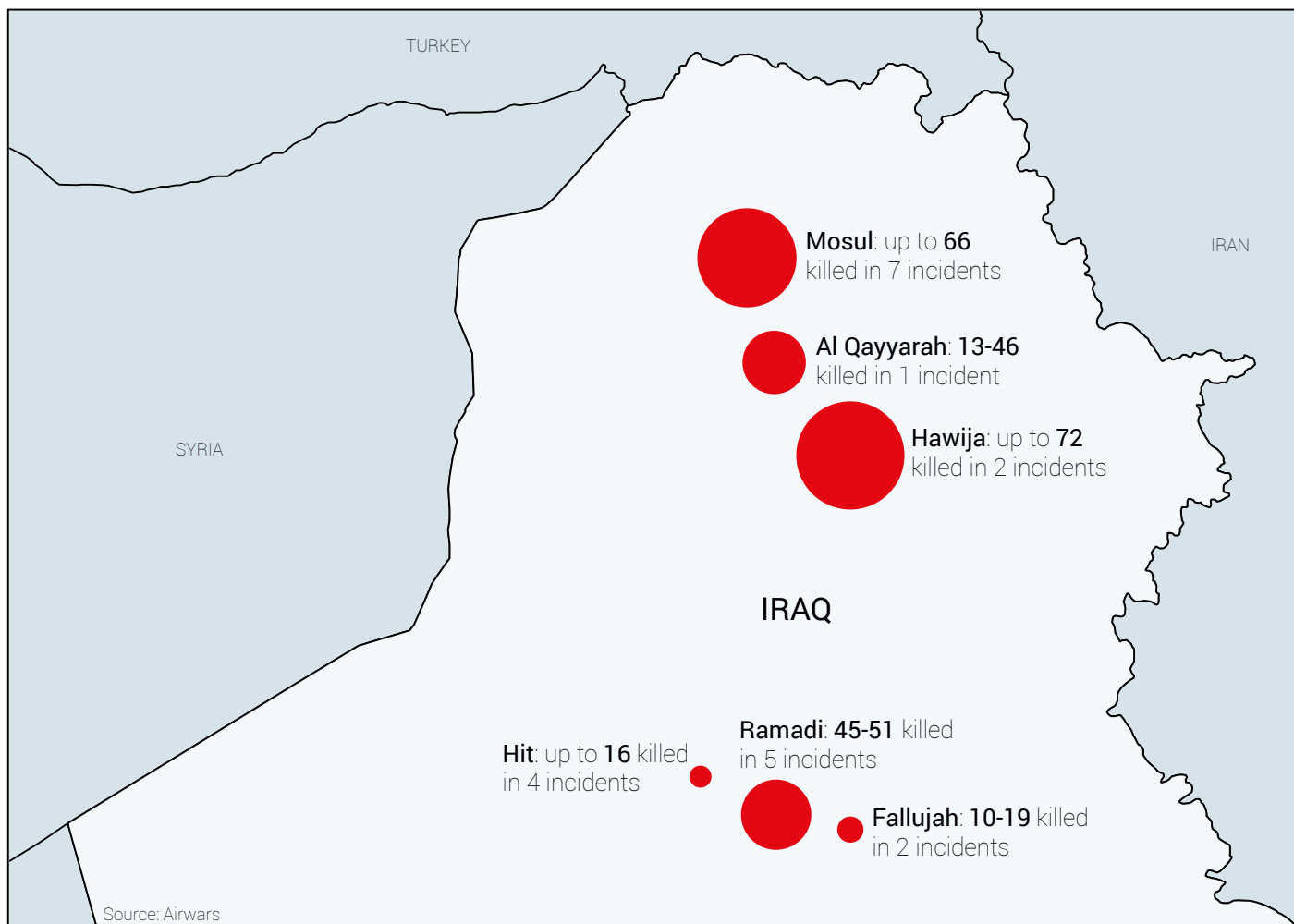
Als Airwars de afgelopen jaren aan het Ministerie van Defensie vroeg waarom zulke basale maar tegelijkertijd essentiële informatie niet publiek wordt verstrekt, stelde een woordvoerder dat Defensie de data en locaties van deze luchtaanvallen niet vrijgeeft voor redenen van nationale en operationele veiligheid.

Dit zijn legitieme zorgen, toch hebben meerdere Coalitie-bondgenoten al aangetoond dat het delen van locaties en data van aanvallen niet heeft geleid tot een verhoogd operationeel en nationaal dreigingsniveau. Airwars heeft het Ministerie van Defensie al meerdere keren gevraagd om aan te tonen of en hoe meer transparantie de veiligheid van Nederlandse burgers en Nederlandse troepen zou beïnvloeden. Tot op heden heeft het Ministerie hier geen constructieve reactie op kunnen geven.

In september 2015 heeft Airwars samen met RTL en andere internationale nieuwsorganisaties, via een gedeclassificeerd CENTCOM-document aangetoond dat Nederlandse toestellen mogelijk betrokken waren bij een burgerslachtofferincident op 26 december 2014. Een vervolgonderzoek concludeerde echter dat “after reviewing all available evidence, the allegations of civilian casualties from Coalition airstrikes in these instances were unfounded.”² Airwars is zich niet bewust van enige implicaties voor operationele of nationale veiligheid als gevolg van het vrijgeven van de datum van een mogelijk Nederlands burgerslachtofferincident door CENTCOM.

Sterker nog, publieke transparantie voor militaire acties kan significante strategische en tactische voordelen met zich meebrengen. Het onderscheidt niet alleen de acties van Coalitie-leden van de luchtaanvallen van andere strijdende partijen zoals Rusland, het toont ook het verschil tussen Nederlandse luchtaanvallen en die van onze bondgenoten.

² ‘Canadian, Australian, Dutch and French aircraft linked to possible civilian casualties, CENTCOM file reveals’ door Chris Woods, Airwars, 3 september 2015, airwars.org/news/internal-coalition-report-shows-45-alleged-civilian-fatality-events-investigated-in-iraq-and-syria/

Een Airwars-kaart waar de locaties van 21 mogelijke burgerslachtofferincidenten in Irak tussen oktober 2014 en juli 2016 zijn weergegeven. In alle gevallen heeft de Coalitie luchtaanvallen op Vehicle Borne IED-fabrieken op dezelfde datum en nabije locatie gerapporteerd.

Mogelijke 'matches' met 21 burgerslachtofferincidenten

De afwezigheid van specifieke informatie over de drie incidenten verbindt Nederland in theorie met honderden mogelijke gevallen in Irak.

Zo betreft de eerste luchtaanval die is onderzocht door het OM een aanval op een zogenoemde Vehicle Borne IED-fabriek. Voor de periode tussen oktober 2014 en juli 2016, heeft Airwars 21 mogelijke burgerslachtofferincidenten geïdentificeerd waarbij de Coalitie ook op dezelfde datum in de nabije omgeving luchtaanvallen op VBIED-fabrieken heeft gemeld.

In een specifiek geval in Hawija op 3 juni 2015 zijn volgens verslagen tot wel 70 burgers gedood, inclusief 26 kinderen en 22 vrouwen, 100 burgers raakten gewond. In een artikel van Reuters werd het incident omschreven als een 'nucleaire explosie.'³ De Coalitie rapporteerde toentertijd voor 2-3 juni dat "Near Al Huwayjah, one airstrike struck an ISIL VBIED facility."⁴

Volgens lokale bronnen veroorzaakte de zware Coalitie-luchtaanval een tweede explosie van een voorraad TNT-explosieven nadat de fabriek was geraakt – vergelijkbaar met de Nederlandse luchtaanval: 'In de IED-fabriek bleken later veel meer explosieven te

³ 'Air strike in north Iraq killed dozens, including civilians, residents say', Reuters, 4 juni 2015, <https://uk.reuters.com/article/uk-mideast-crisis/air-strike-in-north-iraq-killed-dozens-including-civilians-residents-say-idUKKBN0OK27A20150604>

⁴ 'Military Airstrikes Continue Against ISIL Terrorists in Syria and Iraq', US Central Command, 3 juni 2015, <http://www.centcom.mil/en/news/articles/june-3-military-air-strikes-continue-against-isil-terrorists-in-syria-and-ir>

hebben gelegen dan vooraf bekend was of kon worden ingeschat.' Ook hier vonden 'secundaire explosies' waarbij 'zeer waarschijnlijk' burgerslachtoffers zijn gemaakt.

Airwars is op de hoogte van speculatie onder journalisten over de mogelijke betrokkenheid van Nederland bij deze gebeurtenis in Hawija – een van de grootste burgerslachtofferincidenten in het vroege stadium van de oorlog tegen ISIS.

Luitenant-generaal Hesterman van de Coalition stelde toentertijd bijvoorbeeld dat dat een "fairly small weapon" was gebruikt tijdens de aanval – dit refereert mogelijk naar de 250 pond GBU-39 Small Diameter Bomb die alleen wordt gebruikt door Nederland en de VS in de strijd tegen ISIS.⁵

Het Ministerie van Defensie bevestigde in het weekoverzicht Defensie-operaties dat tussen 1 en 8 juni 2015 Nederlandse F-16's '12 missies boven Irak' vlogen en 'meerdere doelen van terreurorganisatie ISIS' bombardeerden.⁶

Als Nederlandse toestellen verantwoordelijk waren voor de gebeurtenis in Hawija, dan is het publieke belang om informatie vrij te geven evident, zowel vanuit Irakees als Nederlands perspectief. Het is aan het Ministerie van Defensie om te verklaren hoe een incident zoals dit heeft kunnen plaatsvinden en te verklaren welke veiligheidsmaatregelen vervolgens zijn ingevoerd om herhaling te voorkomen. Als Nederlandse F-16's niet betrokken waren bij dit incident, dan doet het Ministerie van Defensie er verstandig aan dit publiekelijk bespreekbaar te maken om zo Nederlandse piloten vrij te pleiten en te voorkomen dat in de toekomst onduidelijkheid bestaat over hun betrokkenheid.

Voor de andere twee onderzochte gebeurtenissen in Irak geldt hetzelfde: zonder de locaties en data van de onderzochte luchtaanvallen is het onmogelijk om de 1.800 munitie die zijn afgeschoten door Nederlandse F-16's te linken aan specifiek burgerslachtofferincidenten, waardoor publieke verantwoording achterwege blijft en waarheidsvinding voor slachtoffers wordt belemmerd.⁷

⁵ 'Department of Defense Press Briefin by Lt. Gen. Hesterman Via Telephone from the Combined Air and Space Operations Center, Southwest Asia in the Pentagon Press Briefing Room', US Department of Defense, 5 juni 2015, www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript-View/Article/607056/

⁶ 'Weekoverzicht Defensie-operaties', Ministerie van Defensie, 9 juni 2015, www.defensie.nl/actueel/nieuws/2015/06/09/weekoverzicht-defensie-operaties

⁷ 'Belgen aan de beurt in strijd tegen ISIS', Ministerie van Defensie, 28 juni 2016, www.defensie.nl/actueel/nieuws/2016/06/28/belgen-aan-de-beurt-in-strijd-tegen-isis

Publieke transparantie van andere Coalitie-bondgenoten

Nederland is niet het eerste Coalitie-lid dat toegeeft burgers te hebben gedood of verwond. Australië, de VS en het Verenigd Koninkrijk gingen Nederland al voor in publiekelijk erkennen dat burgers zijn gedood of verwond in anti-ISIS luchtaanvallen in Irak of Syrië. Echter, alledrie deze landen hebben expliciet alle incidenten waarbij hun toestellen betrokken waren geïdentificeerd – zonder enige waarneembare gevolgen voor operationele of nationale veiligheid.

In maart 2017, gaven bijvoorbeeld de Verenigde Staten toe dat Amerikaanse luchtaanvallen een huis in de al Jadida-buurt van oost-Mosul hadden geraakt. Dit resulteerde in de dood van minstens 105 burgers. Het Pentagon stelde dat op 17 maart kort na 8:00 uur een Amerikaanse straaljager een vijfhonderdponder gooide op twee ISIS-strijders die zich op het dak van het huis hadden gepositioneerd. Tientallen burgers waren op dat moment aan het schuilen in de kelder en kwamen om het leven toen het huis instortte. Tot op de dag van vandaag is dit het grootste burgerslachtofferincident van de ruim honderd incidenten waar de VS verantwoordelijkheid voor hebben genomen. Airwars is niet op de hoogte van individuele piloten, analisten of andere militairen die op enige manier zijn aangevallen als vergelding voor dit incident. De bereidheid van de Verenigde Staten om toe te geven dat het burgerslachtoffers maakt en de specifieke incidenten te identificeren wordt alom geprezen als een teken van verantwoordelijkheid.

Op 29 maart 2018 erkende Australië voor de derde keer verantwoordelijk te zijn voor burgerslachtoffers en bevestigde dat twee burgers waren gedood en twee kinderen verwond in de strijd om Mosul. De Australian Defence Force (ADF) kwam zelf naar buiten met het incident nadat het zorgvuldig de eigen rol in de gebeurtenis had onderzocht. Oorspronkelijk was er alleen een overlevende van de luchtaanval die claimde dat er een burgerslachtoffer was gevallen en was er onduidelijkheid over de precieze datum van het incident. In eigen land werd de erkenning over het algemeen goed ontvangen – en ondanks dat de Australische luchtmacht qua inzet vergelijkbaar is met de Nederlandse werd er geen poging gedaan om specifieke piloten te beschuldigen. Daarnaast concludeerde de ADF niet dat de nationale of operationele veiligheid in het geding kwam doordat de locatie en datum van de incidenten gedeeld waren. “This is the behaviour of a mature and responsible military”, stelde Airwars-directeur Chris Woods als reactie op de Australische regering die verantwoordelijkheid nam voor het burgerslachtofferincident.

Na de VS en Australië gaven de Britten op 2 mei ook toe dat ze een burgerslachtoffer hebben gemaakt. Het Ministerie van Defensie kwam hiermee zelf naar buiten toen het incident in het parlement werd besproken. Een Reaper-drone van de Royal Air Force ‘unintentionally killed’ een burger op 26 maart in Eufraat-vallei.

Dit soort publieke transparantie verhoudt zich niet alleen tot de landen die hebben toegegeven burgerslachtoffers te maken. Over de gehele duur van de oorlog tegen ISIS zijn specifieke beschuldigingen onderzocht en publiekelijk besproken door het Verenigd Koninkrijk; Frankrijk; België; Denemarken; Canada en Jordanië. Geen van deze Coalitiegenoten vond het kennelijk bezwaarlijk om openbaar in te gaan op specifieke incidenten vanwege te vrezen gevolgen voor de operationele of nationale veiligheid.

De manier waarop de Nederlandse regering burgerslachtoffers onderzoekt en toegeeft staat in schril contrast met de voorbeelden van onze bondgenoten. De weigering van Nederland om de data en locaties van de vier luchtaanvallen die zijn onderzocht vrij te geven maakt externe controle van de bevindingen onmogelijk.

Bovendien, de onwil van de regering om details over de onderzochte luchtaanvallen te publiceren staat haaks op recente verbeteringen in de publieke transparantie van Nederland.⁸ Sinds de hernieuwde missie in januari wordt de locatie van de dichtstbijzijnde grote nederzetting tot een luchtaanval genoemd in het weekoverzicht Defensie-operaties. Dit biedt meer mogelijkheden voor het onderzoeken van Nederlandse acties en publieke claims van burgerslachtoffers.

Transparency of action by active Coalition member

	Frequency of reports	Near location given	Date of strikes given	Munitions/ strike numbers released	Civilian harm conceded	Transparency of assessments
UK	Weekly	Yes	Yes	Yes	Yes	Good
The Netherlands	Weekly	Yes	Within a range	Yes	Yes	Poor
France	Weekly	Yes	Within a range	Yes	No	Poor
US	Occasional	Occasional	Occasional	No	Yes	Good

Airwars.org, May 2018

airwars.org

Individuele verantwoordelijkheid voor transparantie

De voortgangsrapportage berichtte verder ook over de ministeriële bijeenkomsten in Rome en Koeweit van ministers van Coalitie-landen. Tijdens deze vergaderingen heeft Nederland 'aandacht gevraagd voor zorgvuldigheid bij – en transparantie over – de inzet van het luchtwapen.' Tijdens deze vergaderingen sprak de minister over de discrepantie tussen het aantal burgerslachtoffers dat is bevestigd door de Coalitie en de aantallen gerapporteerd door de New York Times en Airwars.

Het verschil tussen de 883 doden toegegeven door de Coalitie en de conservatieve minimale schatting van Airwars van 6.259 burgers kan worden verklaard door de manier waarop de Coalitie deze zaken beoordeelt – niet door het ontbreken van 'voldoende bewijs' zoals in de voortgangsrapportage wordt gesteld.

Een recent onderzoek door ons 'military advocacy'-team concludeerde dat voor incidenten die zijn gemonitord door Airwars en plaatsvonden voor oktober 2016, voor meer dan zestig procent nog moet worden verwerkt door de Coalitie. Voor de incidenten die wel al zijn beoordeeld toont de Coalitie een sterke vooringenomenheid als het gaat om intern-gerapporteerde incidenten, in het bijzonder als het gaat om luchtaanvallen op open terrein (bijvoorbeeld op

⁸ 'Resumed Dutch Air Campaign Against ISIS Sees Transparency Improvements', Airwars, 15 maart 2018, airwars.org/news/resumed-netherlands-air-campaign-against-isis-sees-transparency-improvements/

voertuigen). Daarnaast heeft het onderzoek van de New York Times duidelijk gemaakt dat er alleen incidenten binnen een straal van vijftig meter rond de inslag beoordeeld worden en wordt de locatie van luchtaanval vaak niet vastgelegd.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de plicht om burgerslachtoffers te onderzoeken volledig bij Nederland ligt – en niet bij de Coalitie als geheel. Al in 2015 stelde de Human Rights Council van de Verenigde Naties dat alle landen die in Irak en Syrië luchtaanvallen uitvoeren ‘are under an obligation to conduct prompt, independent and impartial fact-finding inquiries in any case where there is a plausible indication that civilian casualties have been sustained’ en dat het cruciaal is de resultaten openbaar te maken.⁹

Herstelbetaling en restitutie

De Minister van Defensie informeerde het parlement dat ze tijdens de ministeriële bijeenkomsten de mogelijkheid heeft geopend van een centraal meldpunt voor nabestaanden en slachtoffers van luchtaanvallen. Na vier jaar van strijd bestaat een dergelijk meldpunt nog niet. Volgens de Coalitie is elk lid van de groep landen individueel verantwoordelijk voor de burgers die het doodt of verwondt – dit geldt ook voor compensatie of ex gratia betalingen.

Op dit moment kiest het Ministerie van Defensie ervoor om cruciale informatie over de locaties en data van de vier onderzochte luchtaanvallen achter te houden – dit terwijl in de meeste gevallen burgerslachtoffers zeer aannemelijk zijn. Dit maakt het voor nabestaanden van de Irakezen en Syriërs die slachtoffer werden van bombardementen door de Nederlanders onmogelijk om te weten in welke gevallen Nederlandse toestellen verantwoordelijk waren.

Airwars roept daarom de regering op om de locatie en data van de vier onderzochte luchtaanvallen vrij te geven – en daarmee het goede voorbeeld van de Britse en Australische gevallen te nemen. Daarnaast roept Airwars het Ministerie van Defensie op om alle data en locaties van luchtaanvallen in Irak en Syrië tussen 2014 en 2016 te verstrekken – zodat deze acties kunnen worden gecheckt met de burgerslachtofferincidenten die al zijn gerapporteerd (dit is al mogelijk voor de meeste Coalitie-bondgenoten.)

Luchtaanvallen blijven een van de hoofdoorzaken voor burgerslachtoffers op het slagveld en geen enkel land ontkomt hier aan. De Nederlandse regering moet initiatief nemen en verantwoording afleggen voor haar daden. Schaamte is geen excuus voor inactie.

⁹ ‘Human rights in the fight against the Islamic State in Iraq and the Levant’, Ben Emmerson QC, UN Special Rapporteur on human rights and counter-terrorism, 29th Session of the UN Human Rights Council, Geneva, 16 juni 2015, www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session29/Documents/A_HRC_29_51_AEV.docx.

Airwars

**Refusal by The Netherlands
Defence Ministry to identify
specific civilian harm events
impedes natural justice,
and runs counter to actions
by other Coalition allies**

COVER IMAGE

Mosul, Northern Iraq.
Amnesty International,
March 2017

Context

On April 13th 2018, findings of a Public Prosecution Service assessment were presented to Parliament through a progress report on Dutch involvement in the anti-ISIS Coalition.¹ The investigation concluded that while no breach of International Humanitarian Law had occurred, for the first time it was officially conceded that Dutch aircraft had caused civilian harm, in Iraq between October 5th 2014 and July 4th 2016. Until then the Netherlands had denied all such claims.

The report states that civilian casualties did occur in at least one of four investigated cases; was “very likely” in a second case; and “possibly” occurred in a third. This admission means that The Netherlands is the fourth nation (alongside the United States, Australia and the United Kingdom) publicly to concede civilian harm from its actions against so-called Islamic State.

However, while the Defence Ministry admits responsibility for killing or injuring civilians in up to three airstrikes, it continues to refuse to identify the dates and locations of these events, or even the number of civilians harmed, citing operational security reasons.

The refusal of the Netherlands to disclose the dates and locations of these three events runs counter to the public transparency evidenced by many other Coalition allies in recent years – and also continues (in theory) to implicate Dutch aircraft in any of more than 220 alleged Coalition civilian casualty events in Iraq during a 21 month time window.

*A Dutch F-16 taking off Library
image issued by Netherlands
MoD in January 2018*

¹ “Voortgangsrapportage Nederlandse bijdrage in de strijd tegen ISIS”, April 13th 2018, at www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=0cae62e3-b505-42f2-bfe3-5c8f80e4cf46&title=Voortgangsrapportage%20Nederlandse%20bijdrage%20in%20de%20strijd%20tegen%20ISIS.docx

Moral and military grounds for disclosure

The Dutch Public Prosecutor's Office concluded in its report that there was no reason for a criminal investigation into any of the four investigated strikes, since no breach of International Humanitarian Law (IHL) had taken place. However, with most reported battlefield casualties in the Coalition's war against ISIS likely occurring within the framework of IHL, we urge the Defence Ministry to tackle the wider issue of civilian harm. Dutch citizens are also entitled to know what is being done in their name.

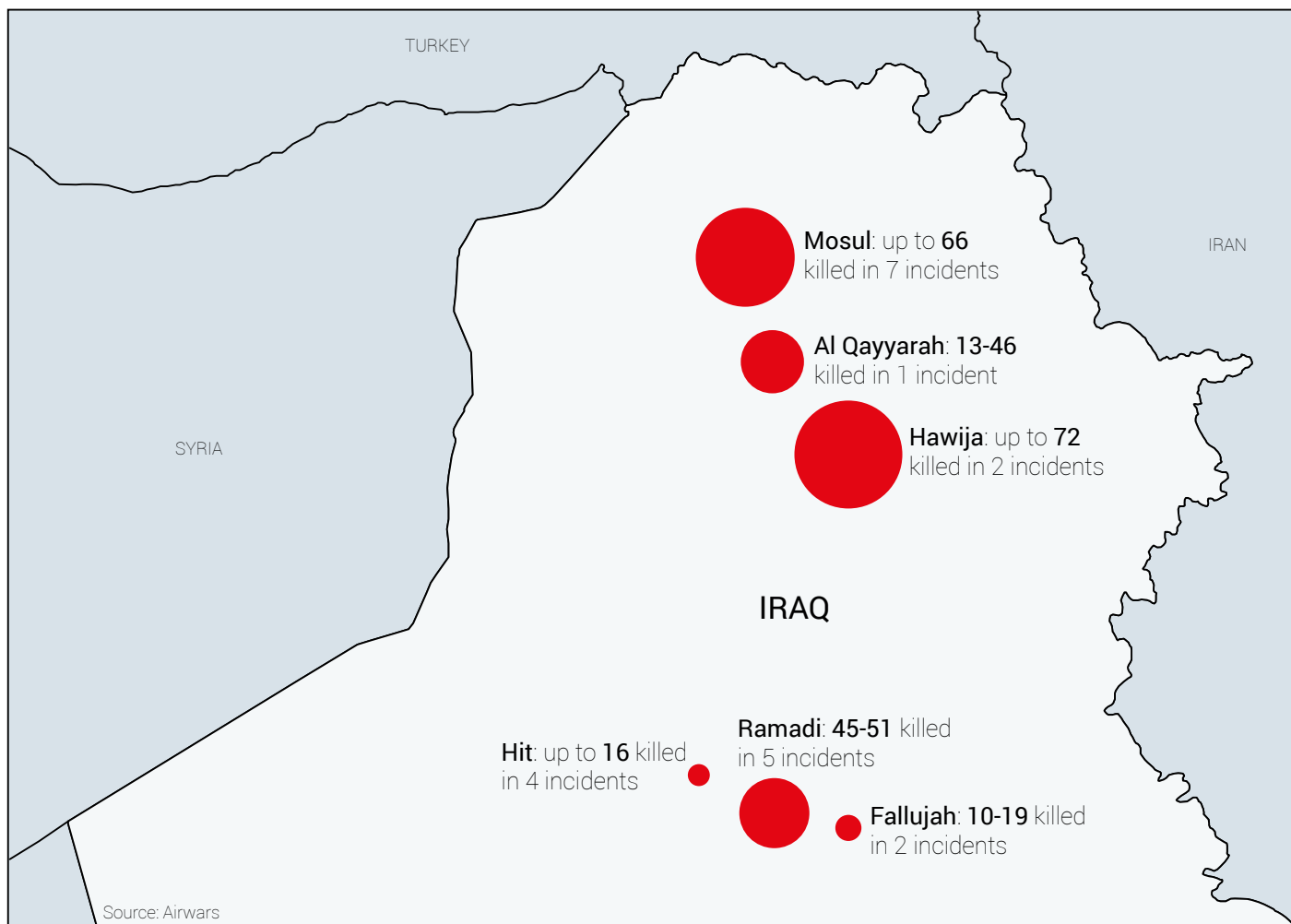
More importantly, the government is obstructing the natural process of justice for Iraqis affected by these Dutch airstrikes. Without the disclosure of airstrike dates and locations, Iraqi civilians are unable to hold to account those who harmed their loved ones. When asked why such basic but vital information was not made public, a spokesperson told Airwars that the Defence Ministry would not release locations and dates of these strikes for reasons of national and operational security.

While these are legitimate concerns, numerous Coalition allies have shown that sharing the locations and dates of strikes has not led to increased operational or national security concerns. Airwars has asked the Defence Ministry on multiple occasions to demonstrate the claimed impact of improved transparency on the security of the Netherlands and its military – but the Ministry has failed to make a constructive statement on the issue.

In September 2015, in conjunction with RTL and other international news organisations, Airwars revealed via a declassified CENTCOM document that Dutch aircraft had been implicated in a possible civilian casualty event on December 26th 2014 – though a subsequent assessment had concluded that “after reviewing all available evidence, the allegations of civilian casualties from Coalition airstrikes in these instances were unfounded.”² Airwars is unaware of any operational or national security implications of CENTCOM having publicly revealed the date of an alleged Dutch civilian harm event.

In fact, public transparency on military actions can bring significant strategic and tactical benefits. Not only does it help to distinguish the actions of Coalition members from other belligerents such as Russia, it also separates Dutch strikes from those of its allies.

² 'Canadian, Australian, Dutch and French aircraft linked to possible civilian casualties, CENTCOM file reveals' by Chris Woods, Airwars, September 3rd 2015, at airwars.org/news/internal-coalition-report-shows-45-alleged-civilian-fatality-events-investigated-in-iraq-and-syria/

An Airwars map showing locations of 21 claimed civilian casualty incidents, where the Coalition had also reported airstrikes on nearby Vehicle Borne IED factories in Iraq between October 2014 and July 2016.

Possible matches with 21 civilian casualty incidents

The absence of specific information on these three Dutch casualty events theoretically connects the Netherlands to hundreds of alleged cases in Iraq.

For example, the first strike assessed by the Public Prosecution Service concerned an attack on a so-called Vehicle Borne IED factory. For the period between October 2014 and July 2016, Airwars has identified 21 alleged civilian casualty incidents, where the Coalition had also reported airstrikes on VBIED factories in the vicinity on those same dates.

This includes one specific incident in Hawija on June 3rd, 2015, in which as many as 70 civilians, including 26 children and 22 women, were alleged killed and up to a hundred more injured. The effects of that incident were likened by Reuters at the time to a 'nuclear explosion.'³ The Coalition noted at the time for June 2nd-3rd 2015 that "Near Al Huwayjah, one airstrike struck an ISIL VBIED facility."⁴

³ 'Air strike in north Iraq killed dozens, including civilians, residents say', Reuters, June 4th 2015, at uk.reuters.com/article/uk-mideast-crisis/air-strike-in-north-iraq-killed-dozens-including-civilians-residents-say-idUKKBN0OK27A20150604

⁴ 'Military Airstrikes Continue Against ISIL Terrorists in Syria and Iraq', US Central Command, June 3rd 2015, at www.centcom.mil/en/news/articles/june-3-military-airstrikes-continue-against-isil-terrorists-in-syria-and-ir

According to local sources, the massive Coalition airstrike detonated a large supply of TNT explosives after the facility was struck – similar to the Dutch strike in which “The IED factory turned out to have more explosives than previously known” and secondary explosions “very likely” harmed civilians.

Airwars is aware of significant private speculation by Dutch journalists as to whether The Netherlands was responsible for the Hawija event – one of the worst casualty incidents of the early war against ISIS.

The Coalition’s Lt. Gen. Hesterman had noted at the time for example that a “fairly small weapon” had been used in the attack – potentially referring to the 250lb GBU-39 Small Diameter Bomb – which is only used by the Dutch and US in the fight against ISIS.⁵

The Dutch Defence Ministry also confirmed in its weekly report that between June 1st-8th, “Dutch F-16s flew 12 missions above Iraq. They bombed several ISIS targets.”⁶

If Dutch aircraft were responsible for the Hawija event, there is a public interest imperative not only in this information being made public, but also in the Defence Ministry outlining how such an incident occurred – and what safeguards were put in place for future actions. If Dutch aircraft were not responsible, then the Defence Ministry has a duty to clear the names of its pilots, who may be assumed by some to be linked to Hawija unless proven otherwise.

Similar concerns apply to the other two events in Iraq in which civilian harm from Dutch actions likely occurred. Without the locations and dates of the four assessed strikes, it is impossible to link any of the 1,800 munitions fired by Dutch F-16s to a specific civilian casualty incident.⁷

Transparency of process by other Coalition allies

The Netherlands is not the first Coalition member to concede to killing or injuring civilians. The Australian, US and UK militaries have joined the Netherlands in publicly admitting that civilians were killed and injured in anti-ISIS strikes in Iraq or Syria. However, all three countries have explicitly identified all incidents in which their aircraft were involved – with no discernible impact either on operational or national security.

In March 2017, the US admitted for example that its airstrikes had targeted a house in the al Jadida neighborhood of east Mosul which resulted in the killing of at least 105 civilians. The Pentagon stated that an American jet had dropped a 500lb bomb shortly after 8am on March 17th, targeting two ISIS fighters positioned on the roof of the house. Unfortunately, dozens of civilians were sheltering in the basement below and died when the house then collapsed. The Jadida incident is still the highest confirmed civilian casualty event of over a hundred incidents the US has explicitly admitted responsibility for. Airwars is unaware of any individual pilots, operators or analysts

⁵ ‘Department of Defense Press Briefin by Lt. Gen. Hesterman Via Telephone from the Combined Air and Space Operations Center, Southwest Asia in the Pentagon Press Briefing Room’, US Department of Defense, June 5th 2015, at www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript-View/Article/607056/

⁶ ‘Weekoverzicht Defensie-operaties’, Ministerie van Defensie, June 9th 2015, at www.defensie.nl/actueel/nieuws/2015/06/09/weekoverzicht-defensie-operaties

⁷ ‘Belgen aan de beurt in strijd tegen ISIS’, Ministerie van Defensie, June 28th 2016, at www.defensie.nl/actueel/nieuws/2016/06/28/belgen-aan-de-beurt-in-strijd-tegen-isis

being targeted or blamed. Indeed, the willingness of the United States to concede civilian harm in specific events has been widely welcomed as the sign of a mature and responsible military.

On March 29th 2018, Australia for the third time admitted responsibility for civilian harm, confirming that it had killed two civilians and injured two children during the battle for Mosul. The Australian Defence Force pro-actively came forward with the incident, after it scrutinized its own role in the event. The incident originally had only a single survivor claim and a fairly vague date attached. This admission by the ADF was generally well received domestically – and despite the Australian air force being of similar size to that of The Netherlands, there was no attempt to single out pilots for blame – nor any claim by ADF that by revealing the date and location of the events, that national or operational security had in any way been compromised. “This is the behaviour of a mature and responsible military”, Airwars director Chris Woods told local media with regard to the admission of responsibility by Australia.

On May 2nd, the UK joined the US, Australia and the Netherlands in admitting civilian harm. The UK Defence Ministry pro-actively reported the incident to parliament, detailing that an RAF Reaper drone had “unintentionally killed” one civilian on March 26th in the Euphrates Valley.

Such public transparency is not confined only to those nations which have conceded civilian harm. Over the duration of the war against ISIS, specific civilian harm allegations have been investigated and publicly commented upon by the United Kingdom; France; Belgium; Denmark; Canada and Jordan. In each case, these close allies of The Netherlands felt able to engage publicly on civilian harm issues without apparent fear of operational or national security blowback.

The way in which the Dutch government investigates and concedes civilian harm is a far cry from the examples set by its allies. The refusal of the Netherlands to release the dates and locations for the four strikes that have been assessed makes any external scrutiny of the findings impossible.

Moreover, the reluctance of the Netherlands to publish strike details of the assessed incidents sits at odds with recent broader improvements in levels of Dutch public transparency.⁸ Since the renewal of the mission in January, the Netherlands has started including the location of the nearest large settlement to a strike in its weekly updates, making it more possible for Dutch actions to be cross referenced against public claims.

⁸ ‘Resumed Dutch Air Campaign Against ISIS Sees Transparency Improvements’, Airwars, March 15th 2018, at airwars.org/news/resumed-netherlands-air-campaign-against-isis-sees-transparency-improvements/

Transparency of action by active Coalition member

	Frequency of reports	Near location given	Date of strikes given	Munitions/ strike numbers released	Civilian harm conceded	Transparency of assessments
UK	Weekly	Yes	Yes	Yes	Yes	Good
The Netherlands	Weekly	Yes	Within a range	Yes	Yes	Poor
France	Weekly	Yes	Within a range	Yes	No	Poor
US	Occasional	Occasional	Occasional	No	Yes	Good

Airwars.org, May 2018

Individual responsibility for transparency

The progress report presented to Parliament recently made additional mention of the meetings of ministers of Coalition countries in Rome and Kuwait, during which the Netherlands “drew attention to the necessary caution – and transparency – of deployment of air-based weapons”. During these meetings, the minister also spoke on the discrepancy between the number of civilians casualties confirmed by the Coalition, and the tallies reported by the New York Times and Airwars.

The gap between the 883 deaths conceded by the Coalition and Airwars’ conservative minimum estimate of 6,259 civilians is due to the way the Coalition assesses these cases – not the lack of “sufficient evidence” as the Dutch progress report stated.

A recent review by our military advocacy team found that for Airwars-monitored events that occurred before October 2016, over sixty percent has yet to be processed by the Coalition. In the incidents that have been assessed, the Coalition exhibits a strong bias towards internally reported events – in particular those out in the open (eg on vehicles). Moreover, the New York Times investigation made clear that the Coalition’s civilian casualty monitoring team applies a locational assessment radius of just 50m and often does not record the locations of delivered munitions.⁹

It is important to stress that the onus for investigating civilian harm lies fully at the door of the Dutch – not at the Coalition as a whole. Already in 2015, the UN’s Human Rights Council emphasized that all states conducting strikes in Iraq and Syria “are under an obligation to conduct prompt, independent and impartial fact-finding inquiries in any case where there is a plausible indication that civilian casualties have been sustained” and crucially, “to make public the results.”¹⁰

⁹ “The Uncounted” by Azmat Khan and Anand Gopal, The New York Times, November 16th 2017, at www.nytimes.com/interactive/2017/11/16/magazine/uncounted-civilian-casualties-iraq-airstrikes.html

¹⁰ ‘Human rights in the fight against the Islamic State in Iraq and the Levant’, Ben Emmerson QC, UN Special Rapporteur on human rights and counter-terrorism, 29th Session of the UN Human Rights Council, Geneva, June 16th 2015, at www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session29/Documents/A_HRC_29_51_AEV.docx

Reparations and restitution

The Defence Minister informed Parliament that during the ministerial meetings she had brought up the issue of a central contact point for civilians harmed by Coalition airstrikes or their relatives. However, this does not exist in any form after almost four years of fighting. According to the Coalition, each member of the alliance remains individually responsible for the civilians it kills or injures – and this includes making any compensation or solatia payments.

Presently, the Defence Ministry chooses to withhold crucial information on the location and dates of four investigated strikes – where civilian harm appears likely in most events. This makes it impossible for the relatives of those Iraqis who fell victim to bombardments by the Netherlands to know in which events Dutch aircraft have been implicated.

Airwars is therefore calling on the government to commit to releasing the location and dates of the four assessed airstrikes – taking the recent Australian and British cases as examples of good practice. In addition, Airwars calls on the Defence Ministry to release the dates and locations of all historical Dutch airstrikes in Iraq and Syria between 2014 and 2016 – so that its actions can be cross checked against the public record (just as is already possible for most Coalition allies.)

Airstrikes remain one of the main causes of civilian harm on the battlefield – and no nation's aircraft are immune from such potential casualties. The Dutch government must step forward and take full public responsibility for its actions. Embarrassment is not an excuse for inaction.

